

Sygn. akt V U 61/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

18 lipca 2023 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Wiesław Jakubiec

Protokolant: osobiście

po rozpoznaniu 18 lipca 2023 roku w Rybniku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania K. D.

od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K.

z dnia 10 stycznia 2022 roku, nr (...)

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

oddala odwołanie.

Sędzia Wiesław Jakubiec

Sygn. akt V U 61/22

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 10 stycznia 2022 roku, znak (...), Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) utrzymał w mocy orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. z dnia 26 października 2021 roku, znak (...), wobec odwołującego K. D.. W uzasadnieniu WZON wskazał, iż PZON prawidłowo zaliczył odwołującego do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym i właściwie określił dotyczące go wskazania.

Odwołujący wniósł o zmianę orzeczenia WZON poprzez wskazanie, że wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (pkt 7) oraz wymaga konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (pkt 8). W uzasadnieniu wskazał, że występujący u niego autyzm powoduje, że odwołujący wymaga pkt 7 i 8. Dodał, że nie jest samodzielny w czynnościach życia codziennego i w tych czynnościach musi pomagać mu jego matka.

W odpowiedzi na odwołanie WZON wniósł o jego oddalenie i potrzymał wcześniejsze twierdzenia.

Sąd ustalił co następuje:

Orzeczeniem z dnia 26 października 2021 roku, znak (...), Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. zaliczył odwołującego K. D. do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym (pkt I) z symbolem przyczyny niepełnosprawności 12-C (pkt II) do 31 października 2023 roku (pkt III) ustalając, że niepełnosprawność istnieje od wczesnego dzieciństwa (pkt IV), a wyżej wymieniony stopień niepełnosprawności od 8

października 2021 roku (pkt V). Jednocześnie we wskazaniach PZON podał, iż odwołujący jest niezdolny do pracy (pkt 1), wymaga uczestnictwa w terapii zajęciowej (pkt 4), wymaga konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne (pkt 5) i wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki (pkt 6).

Orzeczeniem z dnia 10 stycznia 2022 roku, znak (...), Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) utrzymał w mocy orzeczenie PZON. W uzasadnieniu WZON wskazał, iż PZON stwierdzając długotrwałe naruszenie sprawności organizmu, prawidłowo zaliczył odwołującego do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym i właściwie określił dotyczące go wskazania. Ponadto, WZON zaznaczył, że stan zdrowia uniemożliwia podjęcia pracy i wymaga on częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, jednakże nie wymaga on konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Odwołujący posiada różnorakie dolegliwości psychosomatyczne, przy czym główną wiodącą diagnozą jest autyzm. Autyzm to choroba neurobiologiczna i podłożu genetycznym, nieuleczalna, towarzysząca człowiekowi od urodzenia aż do końca jego życia. Można złagodzić jej objawy poprzez zastosowanie metod terapeutycznych. Na skutek zbyt późno postawionej diagnozy, obecna sytuacja zdrowotna odwołującego niewiele się polepszyła. Nie zostały opanowane zachowania niepożądane wynikające z autyzmu (tak zwane stereotypie, autostymulacje, manieryzmy różnego rodzaju) ani nie zredukowano dostatecznie lęku, mało widoczne są efekty pracy związanej z treningiem umiejętności społecznych. Obserwowana dekoncentracja oraz anomalie rozwoju psychofizycznego blokują skuteczną pracę terapeutyczną poszczególnych specjalistów i minimalizują spodziewane efekty. Zarówna sfera emocjonalno-społeczna jak i umysłowa nie została zrewalidowana na miarę wymogów wiekowych. Stworzyło to poważną przeszkodę w funkcjonowaniu odwołującego i dlatego nadal wymaga sporego korygowania i usprawnienia. Tylko kiedy deficyty te zostaną zminimalizowane wtedy można przypuszczać, że poziom samodzielności i stosunkowej niezależności u odwołującego wzrośnie. Ponadto, prognoza ta uwarunkowana jest od tego czy rodzaj autyzmu, na który cierpi odwołujący nie przyjmie formy bardziej regresywnej, uwstecniającej jak czasami zdarza się w praktyce oraz od tego czy nie zostanie przerwany lub zakłócony proces oddziaływań terapeutycznych. Błędnie postawiona diagnoza lub zawyżona ocena prognostyczna możliwości rozwojowych odwołującego oznacza nie tylko brak należytej terapii, ale także odpowiedniego przystosowania do dysfunkcji edukacji dziecka.

Odwołujący sam potrafi się umyć, korzystać z toalety, ubrać się, przygotować sobie posiłek, nie ma problemów z obsługą telefonu komórkowego, czy komputera. Jednakże odwołujący nie zna wartości pieniądza, nie potrafi sam załatwić spraw urzędowych, a przy robieniu zakupów potrzebuje pomocy osoby drugiej. Ponadto ma problemy z podtrzymaniem rozmowy, jest bierny w zachowaniu, ale bez objawów psychotycznych. Wymaga stałego nadzorowania, wspierania i kontrolowania w codziennym funkcjonowaniu przez osoby drugie.

W zakresie badania układu nerwowego, u odwołującego stwierdzono nieznaczne obniżenie lewego kącika ust, brak współruchów fizjologicznych oczu przy patrzeniu na boki, symetrię odruchów ścięgnistych z kończyn górnych, obustronnie wygórowane odruchy podeszwowe, kończyny dolne ustawione w rotacji wewnętrznej. U odwołującego nie stwierdzono cech istotnych odchyleń w zakresie funkcjonowania ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, a jedynie deficyty sfery psychologicznej oraz deficyty mowy, skupienia, koncentracji. Aktualny stan zdrowia odwołującego pod względem neurologicznym nie wypełnia kryteriów zaliczenia go do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym z uwzględnieniem wskazań w zakresie pkt 7 i 8, gdyż nie jest on całkowicie zależny od otoczenia.

Odwołujący jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, z symbolem przyczyny niepełnosprawności 12-C. Niepełnosprawność datuje się od urodzenia, stopień niepełnosprawności dotuje się od 8 października 2021 roku, a orzeczenie powinno być wydane do 8 października 2023 roku. Odwołujący jest niezdolny do pracy, wymaga uczestnictwa w terapii zajęciowej, wymaga konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze

oraz pomoce techniczne i wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Odwołujący nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz nie wymaga konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Dowód: akta WZON:

- dokumentacja medyczna,
- orzeczenie PZON z 26.10.2021 r.,
- orzeczenie WZON z 10.01.2022 r.,

Opinia o uczniu wraz z dokumentacją medyczną k. 6-15, k. 117-118, k. 157-159v, zeznania świadka J. D. k. 30-30v wraz z opinią o uczniu k. 31-31v, opinia biegłego z zakresu psychologii P. D. k. 42-58 wraz z dokumentacją medyczną k. 59, opinia biegłego z zakresu psychiatrii D. Ż. k. 92-102, opinia biegłego z zakresu neurologii P. W. k. 128-139

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci w/w dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie ze sobą korelujące i rzeczowe, a także w oparciu o zeznania świadka J. D. oraz o opinie biegłych z psychologii P. D., z zakresu psychiatrii D. Ż. i z zakresu neurologii P. W., które wraz z dowodami z dokumentów wzajemnie się uzupełniały tworząc wyrazisty obraz całości sprawy.

Uznając, że opinia wydana przez biegłego P. W. w pełni odpowiada na zakresloną przez Sąd tezę, a nadto jest jasna, spójna i wewnętrznie niesprzeczna Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. pominął dowód z opinii uzupełniającej biegłego z zakresu neurologii. Opinie ta nie wniosła by nic nowego do sprawy, ponadto przedłużyłaby jedynie postępowanie. Biegły opracował opinię główną na podstawie badania odwołującego oraz dołączonej do sprawy dokumentacji medycznej. Dołączona dodatkowa dokumentacja dotycząca orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinia o uczniu nie stanowi tak istotnego dowodu jak badanie czy dokumentacja medyczna. Jednocześnie Sąd zwraca uwagę, że celem postępowania sądowego nie jest poszukiwanie, a następnie powoływanie niezliczonej ilości ich opinii uzupełniających, których wnioski hipotetycznie mogłyby odpowiadać stanowisku jednej ze stron.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 poz. 1172) do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Jak stanowi ust. 4 niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Z kolei zgodnie z ust. 2 do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Na mocy § 29 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r., Nr 139 poz. 1328 ze zm.) w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności standardy w zakresie kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające skutki naruszenia sprawności organizmu powodujące: 1) niezdolność do pracy - co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu; 2) konieczność sprawowania opieki - co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem; 3) konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych - co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych. Zgodnie z ust. 2 przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.

Na podstawie § 30 standardy w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące: 1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia; 2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż zaskarżone orzeczenie w sposób prawidłowy ustaliło stopień niepełnosprawności odwołującego oraz wskazania go dotyczące.

Odwołujący cierpi na całościowe zaburzenia rozwojowe - autyzm, co narusza jego sprawność organizmu i powoduje, że wymaga on zwiększonego zakresu opieki niż zdrowe dziecko w tym wieku, a także powoduje niezdolność do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych taki jak samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem. Odwołujący nie jest w pełni sprawny, by mógł funkcjonować samodzielnie bez opieki i wsparcia osoby dorosłej. Wobec powyższego odwołujący jest niezdolny do pracy, wymaga uczestnictwa w terapii zajęciowej, wymaga konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne i wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Jednakże nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz wymaga konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji zarówno z psychologicznego, psychiatrycznego i neurologicznego punktu widzenia, gdyż nie jest on całkowicie zależny od otoczenia. Odwołujący wymaga jedynie nadzoru opiekuna przy wykonywaniu czynności dnia codziennego, tj. załatwieniu spraw urzędowych, zrobieniu zakupów, dysponowaniu pieniędzmi, obsłudze sprzętów AGD, czy komunikacji. Poza tym potrafi sam się ubrać, umyć, załatwić potrzeby fizjologiczne, czy przygotować sobie prosty posiłek. Potrafi także obsługiwać komputer czy telefon.

Dokonując powyższych ustaleń Sąd podzielił opinię biegłych z zakresu psychologii P. D., z zakresu psychiatrii D. Ż. i z zakresu neurologii P. W. będących specjalistami w zakresie schorzeń występujących u odwołującego. Opinie wydane przez biegłych były kwestionowane jedynie przez stronę odwołującą. Sąd ma na uwadze, że odwołujący ma 17 lat i wymaga nadzoru opiekuna, jednakże w zakresie częściowym, bowiem w prostych czynnościach dnia codziennego radzi sobie sam. Jednocześnie Sąd wskazuje, iż nie ustala się stopnia niepełnosprawności i wskazań z powodu subiektywnych odczuć odwołującego czy jego najbliższych członków rodziny. Podkreślić należy, iż nikt nie kwestionuje, iż stan zdrowia odwołującego jest poważny i dlatego z tego powodu ma ustalony wysoki (bo umiarkowany) stopień niepełnosprawności z należnymi wskazaniem, które ułatwią mu funkcjonowanie. Gdyby jego stan zdrowia się pogorszył, odwołujący w każdej chwili może złożyć ponowny wniosek o ustalenie swojego stopnia niepełnosprawności

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie.

Sędzia Wiesław Jakubiec